

I. UVOD

Bankarstvo je ušlo u proces ubrzanih promjena, naročito na planu bankarskog menadžmenta i tehnologije poslovanja. povećanje turbulencija finansijskog tržišta dovelo je do jačanja bankarskih rizika. Ostvarenje profitabilnosti u uslovima povećane konkurencije kao i rasta rizika postaje izazov za savremeni bankarski menadžment. Stoga se u novim uslovima postavljaju složeni zadaci pred bankarske menadžere, posebno na planu kreiranja operativnog koncepta kratkoročne poslovne politike sa ciljem da se obezbjedi kontrola ukupnih rizika.

Sadašnje vrijeme zahtjeva novu poslovnu filozofiju i novi pristup u rješavanju poslovnih problema u bankama i procjenu poslovnih rizika prije ulaženja u pojedine poslovne finansijske poduhvate. U današnjoj privredi koja je sve više povezana sa globalnim tržištem dolazi do povećanja operativnih i tržišnih rizika. Kao rezultat tih kretanja dolazi do postepenog sužavanja stope profita za banke.

Rizik predstavlja svaku neizvjesnu situaciju u poslovanju banaka, odnosno vjerovatnoću gubitka (smanjenje dobitka) nastalu kao rezultat dejstva neizvjesnih događaja u poslovanju banaka. U zavisnosti od sklonosti bankarskih menadžera prema riziku, svaka banka može prihvatiti više ili manje rizika, pozicionirajući se između dva ekstrema: apsolutne averzije prema riziku i apsolutnog prihvatanja rizika. Nivo prihvaćenog rizika mora biti srazmjeran sposobnosti banke da apsorbuje eventualne gubitke i da ostvari prihvatljivu stopu prinosa. Generalno, viši prinosi su mogući ukoliko banka preuzme i veće rizike. U tom smislu, preciziranja, identifikacija, mjerenje i upravljanje rizicima, kao i uspješno balansiranje odnosa između prinosa i rizika, su najvažniji aspekti finansijskog menadžmenta banke u pogledu ostvarivanja visokih performansi poslovanja.

Upravljanje rizikom (risk management) je disciplina koja čini jezgro svake finansijske institucije i prati sve poslovne aktivnosti koje imaju rizičan profil. Ono obuhvata identifikaciju, mjerenje, praćenje (monitoring) i kontrolisanje rizika kako bi se obezbjedilo da:

1. osobe koje preuzimaju rizik ili njim upravljaju jasno sagledavaju taj rizik;
2. da je ukupna izloženost organizacije riziku (risk exposure) u okviru limita koje je odredila uprava;
3. da su donijete odluke o preuzimanju rizika u skladu sa poslovnom strategijom i ciljevima koje je utvrdila uprava;
4. da će očekivani dobitak biti adekvatna kompenzacija za preuzeti rizik;
5. da su odluke o preuzimanju rizika eksplicitne i jasne;
6. da postoji dovoljno kapitala koji će amortizovati preuzeti rizik.

Upravljanje rizikom u suštini se ne sastoji u tome da se minimizira rizik, već da se optimizira nagrada za preuzeti rizik.